

Spyr og fá svar um útbúgvingar. Allar. Allastaðni.

Tað er tú, sum tekur endaliga avgerð um tína útbúgving, men nú kanst tú fá svar upp á spurningar um lestur her í Sosialinum. Holger Arnbjerg, sum starvast á Altjóða Skrivstovuni við Fróðskaparsetur Føroya, vegleiðir teg um tínar møguleikar innan útbúgving og um tey fíggarligu viðurskiftini. Holger arbeidir dagliga við at vegleiða fólki, sum ætla sær undir útbúgving í Føroyum ella uttanlands, antin tað er styttri ella longri útbúgving, verklig ella ástøðilig.

Tú kanst senda spurningar um útbúgvingar til post@sosialurin.fo, og so svarar Holger tær her í Sosialinum.

Tínar FRAMTÍÐARÆTLANIR?

SET TÆR NÝGGJ MÁL FYRI FRAMTÍÐINA

Kanska ert tú í holt við at gera tína miðnámsútbúgving lidna ella hevur tú eitt sabbatár við ferðum ella arbeiði. Uttan mun til, hvat tú ert í holt við, skalt tú taka støðu til, hvat skal henda framyvir.

Er tað nú, at tú skal søkja inn á eina útbúgving, og um so er, hvørja útbúgving skalt tú so velja?

Fyri nógv er lestrarvalið eitt av teimum torføru valunum. Men í roynd og veru er stórir munur á, hvussu vit menniskju taka støðu til slíkt. Summi hugsa leingi um, hvat tey skulu velja. Tey samanbera, og gera listar við fyrimunum og vansom. Onnur líta eitt sindur meira á búkkensluna.

Hvat vilt tú fegin vera?

Búskaparfrøðingur, verkfrøðingur, journalistur, elektrikari ella okkurt heilt annað. Kanska veitst tú ikki enn, men tú veitst, hvørjum tú hevur áhuga fyri.

Her eru 6 góð ráð:

Tey eru góð at hava í huga, tá tú velur útbúgving.

1. Vel eftir áhuga

Tað ljóðar einfalt, men tað kann av sonnum vera eitt kynstur.

Hvat dámar tær best at arbeiða við?

Eru fak, sum tú kennir frá aðrari skúlagongd, sum tær dámar væl?

Kanska eru útbúgvingar til, sum tú als ikki kennir, ið hóska best til tíni áhugamál.

Kanna tær útbúgvingarnar, sum tú kennir. Kanna tó eisini útbúgvingar, ið minna um tær. Finn tína útbúgving og ver opin og forvitin, og spyr teg sjálva/n spurningar sum:

- Hvørjum havi eg áhuga fyri?
- Hvat dugi eg væl?
- Hvat motiverar meg?
- Hvussu vil eg lesa og læra? (skulu tað vera fyrilestrar, lestrarbólkar, starvslæra o.s.fr.)
- Hvørjum útbúgvingum havi eg áður hugt eftir?

2. Kom nærri tíni útbúgving

Opið hús, lesandi í ein dag. Tað

eru nógvir hættir at hitta tína útbúgving og møguligar lestrarfelagar. Ein týðningarmikil partur av tíni fyrireiking og fyri at fáa greiðu á tínum vali, er at hitta tína útbúgving í veruleikanum. Tak av teimum møguleikunum, sum eru og spyr spurningar sum:

- Hvussu er bygnaðurin á útbúgvingini?
- Hvussu er lestrarumhvørvið á útbúgvingini? Hóskar tað væl til tín?
- Hvussu er fakliga støðið?
- Hvussu verður undirvíst og hvørjir eru próvtøkuhættirnir?

3. Tú hevur fleiri møguleikar undir tínum lestri

Tað eru fleiri vegir at ganga, tá tú ert í farin í holt við tína útbúgving.

Tað er ein rúgva av møguleikum. Tú kanst taka vallærugreinar á øðrum útbúgvingum og vallærugreinar á tíni egnu útbúgving, og tú kanst ofta byggja ein annan kandidat (FO: master)

oman á tína bachelorútbúgving.

Tú kanst sostatt skipa tína útbúgving, so hon fer eina ávísa leið, tá tú veitst, hvørjum tú hevur serligan áhuga fyri.

Nýt tíð til at kanna teir mongu møguleikarnar fyri samanseting og spyr røttu spurningarnar.

- Hvørjar valmøguleikar havi eg undir útbúgvingini?
- Eru møguleikar fyri skiftislestri í útbúgvingini?
- Hvørjar førleikar skal tín útbúgving geva tær - er tað ein serlig leið, ið tú vilt ganga?

4. Hugsa langskygt

Hvat kundi tú hugsað tær, at tín útbúgving skal leiða til? Hvat droymir tú um at arbeiða við? Kanska er tað ein annar vegur til títt dreykastarv enn tann, sum tú ímyndar tær. Brúka títt netverk og tosa við tínar vinir og familju. Kanska kunnu tey geva tær góð hugskot og spyrja teg spurningar sum:

- Hvørjir eru dreykmarnir fyri tína yrkisleið?

- Hvørjar arbeidssuppgávur vilt tú helst loysa í tínum starvi?
- Er tað ein ávís fyrirætka ella vinnugrein, sum tú serliga fegin vilt arbeiða í?
- Hvat slagi av gerandisdegi trívist tú best við?

5. Er tað realistiskt?

Minst til at kanna upptøkurteytnirnar, so tú veitst, um tú skalt supplera við nøkrum fakum áðrenn lestrarbyrjan.

Tú sært upptøkurteytnirnar fyri donsku útbúgvingarnar á ug.dk. Um tú ert í iva, kanst tú altíð spyrja ein vegleiðara.

6. Minst til at raðfesta

- Søk endiliga inn á fleiri útbúgvingar - á fleiri ymiskum útbúgvingarstøðum
- Skal eg hugsað um standby? - og er tað eitt hugskot, at eg seti tann krossin í mína umsókn?
- Havi eg hugsað um eina plan B - og kanska eina plan C?

Hvussu er støðan við vaksnamannalæru í Føroyum?

Her hugsi eg serliga um tann fíggarliga partin; bæði í arbeidstíð og skúlatíðini!

Støðan við vaksnamannalæru í Føroyum er, at vit ikki hava eina tílíka skipan.

Vit hava vanligu lærlingaskipanina, sum vaksin fólk eisini fara ígjøgnum.

Sambært sáttmála skal lærlingurin hava eina ávísa minsta-løn, men tað er onki sum forðar fyri, at hann ella hon fær meira

í løn. Í summum førum avtala meistarar og lærlingurin eina hægri løn sínámillum.

Hugskotið um vaksnamannalæru hevur stundum verið uppi og vent, men sum nú er, er ongin ítökilig ætlan á breddanum.

Vinarliga

Maiken Skarðenni
Vegleiðari
YRKISDEPILIN

BROYTT MANNAGONGD Í MUN TIL FØROYAFRÁDRÁTT

Skattestyrelsen hevur broytt mannagongd á einum øki í mun til føroyafrádrátt.

Skattestyrelsen í DK hevur boðað frá, at tey framyvir minka føroyafrádráttin við møguligum skattafríum veitingum, sum tann lesandi fær. Hetta er til dømis børne- og ungeydelse og boligsikring.

Skattastyrelsen vísir á lögfrøðiliga vegleiðingina C.F.8.2.2.20.2 Beskatningsretten til studerendes indkomst, har

tað stendur, at "Gæstestuderendefradraget reduceres med beløb, der modtages fra udlandet til den studerendes underhold eller uddannelse, samt med beløb, der er skattefri her i landet, fx skattefri rejsegodtgørelse efter LL § 9 A. Fradraget reduceres også med indkomst, som er skattefri her i landet i henhold til en DBO."

Hetta hevur ikki verið mannagongdin áður, men Skattestyrelsen greiðir frá, at teirra

løgfrøðiliga deild hevur boðað frá, at vegleiðingin skal tulkast soleiðis.

Um tú til dømis móttækur børne- og familieydelse til barn undir 3 ár, kr. 18.228,- árliga og boligstøtte kr. 18.000,- árliga, so verður føroyafrádráttur (kr. 46.000,-) og ríkisfelagsskapsfrádráttur (kr. 36.000,-), minkaður við kr. 36.228,-.